

Práh smrti - cesta do podsvětí - průchod živly

Esoterní hodina, Berlín, 26. ledna 1912

Esoterní vývoj musí být v různých dobách různý, jinak by po sobě následující inkarnace neměly smysl. Avšak jisté věci zůstávají po všechny časy stejné. Zjistíme například, že egyptští esoterici- kové mluví o:

příchodu na práh smrti,
cestě do podsvětí,
prožívání čtyř živlů,
uzření slunce o půlnoci,

setkání s duchovními bytostmi z bezprostřední blízkosti. Není teď možné podrobně rozebírat, co se tím myslí; to nejjednodušší k tomu si však řekneme.

Jedním z pocitů, které nám může přinést esoterní život, je ten, že bdělý život nám připadá, jako by byl vlastně jen životem ve spánku. To není nálada, kterou bychom v sobě mohli chovat ustavičně, nikdy by však ani nemělo být naším záměrem jisté esoterní nálady, jež v určitých chvílích prožíváme, rozšířit na celý život. Kdybychom to udělali, stali bychom se nezpůsobilými k plnění svých povinností ve vnějším světě. Každý esoterik sice má čas od času, vidí-li kolem sebe říše přírody, prožít náladu touhy proniknout k tomu, co se skrývá za nimi, co je pravou skutečností, o niž usilujeme a v poměru k níž nemají všechny obvyklé smyslové dojmy větší cenu než dojmy ze spánku. Kdo by chtěl v takových esoterních náladách žít ustavičně, ten by se musel stáhnout do ústraní a žít jako mnich. To však není esoterika, o niž usiluje rosikrucianství. Kdo by se chtěl takto stáhnout do ústraní, měl by si uvědomit, že si s ohledem na ostatní lidi osobuje jistá privilegia, aby se tím připravil na vícero životů ve vnějším světě; kdyby však chtěli žít všichni lidé jako on, znemožnil by se tím jakýkoli pokrok ve vývoji lidstva.

Naše cvičení jsou vytvořena tak, aby nás přivedla do duchovního světa; často si však kvůli nepozornosti nevšimneme pokroků, které při tom činíme. Můžeme tak získat dojem, že síly, které se v nás rozlévají v podobě myšlení, citění a chtění, používáme jen velmi nedostatečně; avšak v tomto myšlení, citění a chtění nemůžeme žít takoví, jací jsme - rozmetalo by nás, zničilo. Pocit, že člověk stojí před prožitkem, který ho chce přemoci, nazývali staří příchodem k prahu smrti. Neboť tehdy cítí: To, co teď prožívám, nedokážu zvládnout ani svým myšlením, ani svým citěním, ani svým chtěním; nyní cítím, jaké to je zemřít. Tento prožitek patrně naprostá většina z vás již vícekrát zakusila. Že o tom člověk nic neví, to je dáno jen nepozorností. Během meditování může mít člověk často pocit, že byl na okamžik „mimo“ a pak přišel k sobě, a myslet si, že spal. Kdyby si dal tu práci a pokusil se vybavit si, co v takových okamžicích prožíval, pocítil by, že to možná byly ty nejvelkolepější prožitky, jaké kdy zakusil.

Jinou zkušeností je tato; není ovšem nutné, aby následovala po té první; člověk může mít dojem, že tuto druhou zkušenost učinil jako první, protože ten první zážitek zaspal. Člověk získá pocit, že vězí ve svém těle, že ho nosí s sebou. Tak jako je schopen, bude-li mít na každé ruce naloženo závaží, rozlišovat toto závaží od svalů ruky, začne pocíťovat samotné ruce jako závaží, které s sebou vláčí. Potom může mít pocit, že - nikoli tělesně, ale o to více duševně - vězí spoután v podsvětí. To je ona „cesta do podsvětí“. Ve svých cvičeních se pak člověk cítí zcela jako ochromený a poté [se dostaví] pocit, jako by byl vnitřně zcela přeléván vlažnou vodou.

Člověk také může mít pocit, že špatné myšlenky, které mívá, nejsou jen myšlenky, ale něco skutečného. Myslíme-li si o nějaké osobě něco špatného, pak vidíme, že to vystřeluje jako šíp, který může tuto osobu v duši poranit hůře, než jak by fyzicky vystřelený šíp mohl poranit její tělo. Jakmile poznáme, co tím pácháme, zjistíme, že šíp letí zpět na nás samotné a pálí nás jako oheň, jako kdybychom byli v „plamenech podsvětí“. To je onen „průchod živ-

ly“. Není třeba spatřit to jako vizi, člověk to může sám na sobě cítit, jako kdyby měl všude popáleniny.

Když takto pocítujeme, vysíláme jaksi ze svého éterného těla síly, které se však mohou dostat jen na hranice naší aury. Tady se setkávají se silami kosmu, působícími všude v okruhu, které je obrátí a řídí je do určitých center, kde vyvolávají projev nadmyslových orgánů. Má se to s nimi jako s fyzickými očima, které byly vytvořeny z nediferencovaných orgánů působením světla. Dokud na nich světlo pracovalo, člověk vidět nemohl; to bylo možné teprve tehdy, až byly hotové. Tak můžeme i své vyšší orgány používat teprve tehdy, až si je popsáním způsobem vybudujeme.

Rudolf Steiner

GA 266/II

